

ಬೈದವರು ಚಂದಾಗಿರಲಿ

ಹಿಂದೆ ಎನ್ನ ಬೈದವರಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿ
ಮುಂದೆ ಎನ್ನ ಬೈಯುವರಲ್ಲ ಅಂದಣವೇರಲಿ
ಕುಂದು ಇಟ್ಟವರೆಲ್ಲಾ ಕುದುರೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಳಲಿ
ಬಂದು ಒದ್ದವರಿಗೆ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆ ಬೆಳೆಯಲಿ

ದಾಸವರೇಣ್ಯ ಕನಕದಾಸರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರ ಬದುಕು ಇಂದು ಕಲುಷಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಸಂಬಂಧಿಕರಲ್ಲಿ, ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ, ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ, ನೆರೆಹೊರೆಯವರಲ್ಲಿ ಅಸಮಾಧಾನದ, ಬಾಂಧವ್ಯವಿಲ್ಲದ ಜೀವನಶೈಲಿ ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬರ ಏಳಿಗೆ ಕಂಡು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸಂತೋಷಪಡುವ, ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಸುಳ್ಳಾಗಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾವನೆ ತೋರ್ಪಡಿಸದಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವು ಇರುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಎದುರಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು, ನಾವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತೊಂದು

ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಬಹುಮುಖ ಪಾತ್ರ ನಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದವರು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಿ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಕ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ವರ್ತನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತೆಗಳಿಕೆ, ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದವರ ಮಾತುಗಳು ಬೇರೊಬ್ಬರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಾಗ ಕನಕದಾಸರ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಗುಣ ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಮಾಡಿದೆ. ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಕೋಪಗೊಂಡರೆ, 'ಅವರೇನು ಮಹಾ ಸಾಚಾಗಳಾ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ನನ್ನಿಂದ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪಾಗಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಕೋಪಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿನ ದೋಷ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೈದವರಲ್ಲ ಬಂಧುಗಳೆಂಬೆ
ನಿಂದಿಸಿದವರಲ್ಲ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳೆಂಬೆ
ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಅಣ್ಣ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮಾತುಗಳು ಎಷ್ಟು ಸಮಂಜಸ ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?

—ಭೋಜರಾಜ ಸೊಪ್ಪಿಮಠ, ಕೊಪ್ಪಳ

ಚಳಿ ಇರಲಿ; ಮಳೆ ಬರಲಿ

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ನಾನು ಒಬ್ಬರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವನು. ಅನಾಥಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸದಾ ಕಾಡುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಸತ್ತವರ ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದವರ ಕೈಯೊಳಗೆ ಅನ್ನುವಂತೆ. ನಾನಾಗ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇತರ ಸಹಪಾಠಿಗಳಿದ್ದ ಅನುಕೂಲಗಳು ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಂತೆ ನಾನಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೊರಗು ಬಂದಾಗ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಗುರುಗಳು ನನಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಒಂದು ಕವಿತೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಓದಲು ಹೇಳಿದರು.

'ಚಳಿ ಇರಲಿ; ಮಳೆ ಬರಲಿ...
ಬಿಸಿಲು ಕುದಿಸುತ್ತಿರಲಿ ...

ಏನೆ ಕಷ್ಟವು ಬರಲಿ
ಎಂಥ ನಷ್ಟವೆ ಇರಲಿ
ಇಷ್ಟವೂ ಅನಿಷ್ಟವೂ ಕೂಡಿ ಬರಲಿ
ದುಮ್ಮಾನ ಕಳೆದಂತೆ ಸುಮ್ಮಾನ ಹೊಳೆದಂತೆ

ಹಾಡಿ ನಲಿವೆವು ನಾವು'

ಈ ಹಾಡಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನನಗಾಗ ತಿಳಿಯದ ಕಾರಣ ನನ್ನ ಗುರುಗಳು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

'ನೋಡು, ಜೀವನದಲ್ಲಿ

ಕಷ್ಟ ಸುಖ, ಅಳು ನಗು, ಬಡತನ ಸಿರಿತನ ಬರುತ್ತವೆ, ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಚಳಿಯು

ನಡುಗು, ಮಳೆ, ಬೇಸಿಗೆ ಸುಡು ಬಿಸಿಲು ಇವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲೇಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಕೂಡ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಂದಾಗ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸಬೇಕು. ಕಷ್ಟವೇ ಬರಲಿ, ಸುಖವೇ ಇರಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಂದಂತೆ ಸಮನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ನೀನೀಗ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಓದು. ಅದೇ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬರೆದವರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಡುಕಷ್ಟ ಉಂಡವರೆ. ನಿನ್ನ ನೋವಾದಾಗಲ್ಲ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೋ...' ಅಂದಿದ್ದರು.

ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮರೆಯಲಾಗದ ಹಾಡು. ಆತ್ಮಬಲ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ ತುಂಬುವ ಈ ಹಾಡು ನಿತ್ಯ ಸುಭಾಷಿತದಂತೆ.

—ಜಿ.ಹೆಚ್. ಸಂಕಪ್ಪ, ಮೈಸೂರು

ಅಮೃತದಂಥ ಸಾಲುಗಳು...

'ಯಾರು ಏನೇ ಜರಿಯಲಿ ಯಾವ ಹೆಸರೇ ಕರೆಯಲಿ ತಾಳಿನಿಲ್ಲ ಜೀವವೇ ಸಹನೆ ಗೆಲ್ಲಲಿ...'

ಡಾ. ಎನ್.ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟರ ಈ ಕವಿತೆ ನನ್ನನ್ನು ಎಂಥ ಬೇಸರದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞೆಗಳಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕುಹಕದ ಮಾತು, ನೋಟ ನಮಗೆ ತಾಕಿ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದಾಗ ಅಮೃತದಂತೆ ಸಾಂತ್ವನಿಸಿ ದಿಟ್ಟತನ ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕಲಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಹಾಡು ಕೇಳುವಾಗ ತನ್ನಯಳಾಗಿ ನನಗಿರುವುದೇ ಕಣ್ಣುಬಿ ಸಂತೋಷ ಭಾಷ್ಯ ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಹಾಡುಗಳಿಗಿರುವ ತಾಕತ್ತೇ ಇದು.

—ನಿಂಗಮ್ಮ ಭಾವಿಕಟ್ಟೆ ಹುನಗುಂದ

ಹೇಳದೇ ಉಳಿದ ಮಾತು

ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ನಮಗೆ ಈ ಸಂದಿಗ್ಧ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯರ ಬಳಿಯೇ, ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರ ಬಳಿಯೇ, ಗುರುಗಳ ಬಳಿಯೇ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಕನಸು, ಭಾವನೆ, ಆಲೋಚನೆ, ಚಿಂತನೆ, ಆಶಯ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಅನಿಸಿಕೆ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹೇಳಬೇಕು, ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅನಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರು, ಹಿರಿಯರು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಆ ಭಾವನೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಹಪಹಪಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅನೇಕರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಹೇಳದೇ ಉಳಿದ ನಿಮ್ಮ ಮನದಾಳದ ಆ ಮಾತನ್ನು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ. ಬರಹ 150ರ ಪದಮಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿ. ಕೊನೆಯ ದಿನಾಂಕ ಡಿಸೆಂಬರ್ 25. ಲೇಖನವನ್ನು ನುಡಿ ಅಥವಾ ಯುನಿಕೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ editorsu@sudha.co.inಗೆ ಇ-ಮೇಲ್ ಮಾಡಿ.